

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. kovo 28 d. Nr. 21RE2-80 (AG2-55/15-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), Vilijos Astrauskienės, Ingos Drąsutavičienės,

2024 m. kovo 27 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos B. J. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimo Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio panaikinimo“, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2024 m. kovo 5 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos B. J. patikslintas skundas (b. l. 38–39) atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra), kuriuo prašoma:

- 1) panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Tarnyba) Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio“ (toliau – ir 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimas);
- 2) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimą Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“ (toliau – ir 2024 m. sausio 24 d. sprendimas);
- 3) įpareigoti atsakovę priimti naują, teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Patikslintame skunde pareiškėja nurodo, kad 2023 m. spalio 31 d. pateikė prašymą dėl darbingumo lygio nustatymo ir gavo 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą, kuriuo jai buvo nustatytas 50 procentų darbingumo lygis. Pareiškėja nesutinka su minėtu sprendimu ir jame nustatytu darbingumo lygiu. Paaikškina, jog nuo 2020 metų, pareiškėjai diagnozavus onkologinę ligą, po ilgo ir sunkaus gydymo, jai buvo nustatytas 35 procentų darbingumo lygis. Teigia, jog jos sveikata nepagerėjo, ji iki šiol turi didelių sveikatos problemų, dažnai lankosi pas gydytojus, nuolat vartoja vaistus, lankosi reabilitacijose, gyvena nepilnavertį gyvenimą, nes yra priklausoma nuo šeimos narių pagalbos. Periodiškai privalo tikrintis sveikatą, dėl to jaučia didelį nerimą ir baimę, kadangi yra didelė tikimybė, kad liga gali sugrįžti. Pareiškėjos nuomone, Agentūros specialisto apklausa telefonu buvo paviršutiniška, specialistas buvo nemandagus, dažnai pertraukdavo, neišklausydavo iki pabaigos, jautėsi priešiškus, mažiau nei per 5 minutes buvo atsakyta į 26 klausimus. Teigia, kad nors suteiktas darbingumo lygis procentais padidėjo, tačiau išvadoje dėl darbo pobūdžio ir sąlygų nurodyta daugiau darbo ribojimų, lyginant su ankstesniu

metų priimtais sprendimais, kas pareiškėjai atrodo visiškai nelogiška. Dėl šių priežasčių pareiškėja 2023 m. gruodžio 13 d. pateikė skundą dėl 2023 m. lapkričio 29 d. priimto sprendimo. Teigia, jog Agentūros 2024 m. sausio 24 d. sprendime teigiama, jog lyginant su ankstesniais metais, pareiškėjos sveikatos būklė pagerėjo. Pareiškėjos nuomone, tokia išvada klaidinga, nes lyginant išrašus iš Informacinės sistemos eSveikata.lt apie sveikatos būklę, pareiškėjos sveikatos būklė nėra geresnė, o galbūt net blogesnė.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu (b. l. 79–81) prašo patikslintą skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovė atsiliepime paaiškina, kad iki 2023 m. gruodžio 31 d. darbingumo lygis buvo vertinamas vadovaujantis Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašu (toliau – ir Kriterijų aprašas), jo 1 ir 2 priedais, Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašu (toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 ir įsakymu Nr. A1-78/V-479 (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

Teigia, kad nors sąvokos „asmens sveikatos lygis“ ir „darbingumo lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios. Tarnyba (Agentūra) vertina ne sveikatos lygį, o dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygį, kuriam iš esmės įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų nustatyti funkciniai sutrikimai (ligos sukelti padariniai), dėl kurių masto ir yra nustatomas didesnis ar mažesnis dalyvumo (darbingumo) lygis. Pažymi, jog Tarnyba (Agentūra) nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokių su gydymo procesu susijusių klausimų.

Pabrėžia, kad Tarnyba (Agentūra) nėra susaistyta ir ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo lygio procentų. Dalyvumo (darbingumo) lygį reglamentuojantys teisės aktai tikslingai įtvirtina dalyvumo (darbingumo) terminus tam, kad pakartotinio vertinimo metu būtų galima iš naujo objektyviai įvertinti asmens sveikatos būklės pakitimus. Teisinis reglamentavimas taip pat suponuoja galimą asmens dalyvumo (darbingumo) lygio kitimą atsižvelgiant į jo sveikatos būklę atitinkamam laikotarpiui. Todėl aplinkybė, kad pareiškėjai anksčiau buvo nustatytas mažesnis darbingumo lygis, nereiškia, kad jis yra nekintamas ir praėjus nustatytam atitinkamam laikotarpiui negali mažėti ar didėti. Todėl, esant diagnozuotai tai pačiai ligai, atsižvelgiant į sveikatos funkcijos sutrikdymo sunkumą, nustatyti dalyvumo (darbingumo) lygio procentai gali būti skirtingi. Pažymi, jog asmens sveikatos priežiūrą atlieka ir visus su paciento sveikata susijusius klausimus sprendžia asmenį gydantis gydytojas. Dėl to, vertinimus atliekantiems specialistams yra keliami specialūs reikalavimai, tačiau nėra teikiamos paslaugos apimančios sveikatos priežiūros specialistų, vykdančių nuolatinę asmens sveikatos būklės stebėseną, diskreciją. Atlikdami vertinimą, Tarnybos (Agentūros) specialistai vadovaujasi asmenį gydančio gydytojo parengtais medicininiais dokumentais, patvirtinančiais paciento savarankiškumą ribojančius sveikatos funkcinius sutrikimus, todėl priimdami sprendimą, vadovaujasi sveikatos priežiūros specialistų pateiktais duomenimis.

Nurodo, kad Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno (toliau – ir Klausimynas) tikslas yra kiekvieno vertinamo asmens individualios būklės objektyvus nustatymas, atsižvelgiant į tai, kad atitinkama medicininė diagnozė (sveikatos būklė) gali sukelti skirtingą poveikį vykdomai kasdienei veiklai, savarankiškumui ir asmens socialiniams gebėjimams. Klausimynas pildomas ne pagal vertinamojo (jo atstovo) pageidavimus ar iš anksto paruoštus atsakymus, bet stengiantis kaip įmanoma objektyviau įvertinti asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime. Tarnybos teritorinio skyriaus vedėjo priskirtas vertintojas, vadovaudamasis teisės aktų nustatyta tvarka, užpildė Klausimyną nuotoliniu būdu (bendraudamas su pareiškėja telefono ryšio priemonių pagalba), pagal jos pačios suteiktą informaciją apie gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime. Klausimynas įvertintas 23 balų suma ir taikytinas koeficientas 1. Atkreipia dėmesį, kad teikdama skundą Tarnybos direktoriui dėl teritorinio

skyriaus priimto sprendimo, pareiškėja nesidomėjo Klausimyno įtaka darbingumo lygio nustatymui, neskundė paties Klausimyno ar konkrečios jo srities (judėjimo, bendravimo, savarankiškumo ir pan.) įvertinimo, nenurodė, kad Klausimyno klausimų nesuprato, pageidavimo Klausimyną užpildyti iš naujo neišreiškė. Taip pat pažymi, kad Tarnybos teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. darbingumo lygio vertinimo akto 31 punkte (pastabos) yra įrašai apie užpildyto klausimyno datą ir laiką, klausimą pildžiusio teritorinio skyriaus vertintojo vardą ir pavardę susipažindinimą su klausimyno rezultatais. Atsakovė teigia, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus specialistams įvertinus skunde išdėstytus argumentus, atsižvelgiant į tai, kad naujai užpildyto Klausimyno duomenys neturėtų reikšmingos įtakos darbingumo lygio (kaip pavyzdžiui, 50 procentų darbingumo lygio pasikeitimas į 45 procentus galimas tik tuo atveju, jeigu klausimyno koeficientas būtų 0,9, kai klausimyno balų skaitinės reikšmės suma patektų į intervalą nuo 68 balų iki 83 balų) pasikeitimui ir į tai, kad teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno reikšmės atitiko siuntimo ir su juo pateiktuose dokumentuose ir Elektroninės sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinės sistemos (toliau – ir ESPBI IS) paciento kortelėje įkeltuose medicininiuose dokumentuose nurodytus funkcinius sutrikimus, o pareiškėja neišreiškė nesutikimo su įvertintu asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijumi, todėl asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus iš naujo nevertintasi.

Paaiškina, kad Agentūros (Tarnybos) darbuotojai vykdydami savo pareigas, laikosi profesinės etikos, pagarbos žmogui principų ir daugiau dėmesio skiria klientų aptarnavimo kokybei ir bendravimo kultūros užtikrinimui. Bendraujant su klientais, vadovaujamosi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmenų aptarnavimo tvarką, nuostatomis. Klausimyno reikšmės yra konkrečios ir aiškios, nereikalauja papildomo įrodinėjimo. Atsakovės nuomone, atsižvelgiant į pareiškėjai diagnozuotus sveikatos funkcinius sutrikimus, į jų pobūdį, į asmens amžių ir išsilavinimą ir kitus veiksnius, nėra būtinybės papildomai įrodinėti, kad asmuo neturi ypatingų sunkumų savarankiškai valgydamas ar disponuodamas finansiniais ištekliais. Dėl šios priežasties, tik faktų nurodymas, nenurodant ir nepateikiant įrodymų, negali būti pagrindas tenkinti pareiškėjos skundą. Atsakovės nuomone, tik pareiškėja gali įrodyti, kad jos veikla ir gebėjimas dalyvauti yra labiau sutrikę nei pagal turimus medicininius duomenis nustatė atsakovė.

Atsakovė teigia, kad pareiškėja nepateikia duomenų ar įrodymų, kurie iš esmės sudarytų prielaidą suabejoti skundžiamų individualių administracinių aktų teisėtumu ir pagrįstumu. Pažymi, kad pareiškėjos darbingumo lygį iš esmės įtakoja asmeniui nustatyta onkologinė liga pagal Tarptautinio ligų klasifikatoriaus – 10 Australijos modifikacijos (toliau – ir TLK-10-AM) kodą (*duomenys neskelbtini*). Esant tokio pobūdžio sveikatos funkcijos sutrikdymui, iki 2023 m. gruodžio 31 d. darbingumo lygis yra nustatomas vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo XVI dalies 83 punktu. Tiek teritorinio skyriaus prašymo nagrinėjimo metu, tiek Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus skundo nagrinėjimo metu, buvo pritaikytas Kriterijų aprašo 1 priedo XVI dalies 83.3 papunktis. Bazinis darbingumas nustatomas įvertinus po taikyto gydymo išliekantį bendrą funkcinių sutrikimą. Paaiškina, jog nagrinėjamoju atveju, liga neišplitusi ir nustatytas vidutinis funkcijos sutrikimas, kurį sukėlė ligos liekamieji reiškiniai, po taikyto operacinio ir (ar) spindulinio, ir (ar) chemoterapinio gydymo (*duomenys neskelbtini*). Kriterijus įvertintas 50 procentų bazinio darbingumo lygio verte ir buvo taikytas, nes pareiškėjai nustatyta būklė po 2020 m. vasario mėn. atliktos (*duomenys neskelbtini*), kai išlieka lėtinė (*duomenys neskelbtini*). Sveikatos funkcijos sutrikdymas yra patvirtintas 2023 m. rugsėjo 27 d. chirurgo, 2023 m. spalio 6 d. neurologo konsultacijų išvadų ir E027 medicinos dokumento išrašo / 2023 m. spalio 25 d. siuntimo į Tarnybą duomenimis. Pažymi, kad darbingumo lygis negali būti įvertintas mažesne procentine išraiška, nes anksčiau minėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, kurie yra įvertinti konkrečiomis bazinio darbingumo lygio vertėmis ir kurios negali būti koreguojamos ar kitaip keičiamos. Esant tokio pobūdžio sveikatos funkciniams sutrikimams, darbingumo lygis mažesne 35 procentų bazinio darbingumo verte įvertinamas tuomet, kai sutrikimas atitinka Kriterijų aprašo 1 priedo XVI dalies 83.4 papunktį. Pastarasis kriterijus taikomas, kuomet nustatomas bendras

vidutinio sunkumo funkcijos sutrikimas, kai po taikyto operacinio ir (ar) spindulinio, ir (ar) chemoterapinio gydymo išlieka hematologiniai ir (ar) nehematologiniai, ir (ar) neurologiniai reiškiniai – po gydymo reiškiasi 4 ir daugiau ligos pasekmių. Mano, kad taikant šį kriterijų, turi būti nustatyti visi kriterijuje nurodyti sveikatos funkcijos sutrikdymai. Paaiškina, kad skirtingai nei teigia pareiškėja, šiuo ginčo atveju, po taikyto aktyvaus specifinio gydymo pasiekta onkologinės ligos stabilizacija, nediagnozuota jokių komplikacijų su organų funkcijos nepakankamumu ir nepateikta duomenų apie onkologinės ligos progresavimą ir (ar) liekamuosius reiškinius. Taip pat nėra duomenų, kad būtų taikomas specifinis ligos ir (ar) jos gydymo pasekmių gydymas. Kadangi tokio sunkumo sveikatos funkcinis sutrikimas nėra diagnozuojamas, paminėtas kriterijus negali būti taikomas.

Paaiškina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo (*past.* nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – ir NSIĮ) 18 straipsnio nuostatomis, Tarnyba (Agentūra) priima sprendimą dėl neįgalųjų darbo pobūdžio ir sąlygų ir išduoda neįgaliajam išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, kurios forma yra patvirtinta Tarnybos direktoriaus įsakymu. Pažymi, kad pareiškėjai išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų išduota atsižvelgiant į nustatytus ir Tarnybai pateiktus medicininiais dokumentais patvirtintus funkcinis sutrikimus. Atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 21 straipsniu, darbdavys tvirtina darbuotojų, kuriems privaloma pasitikrinti sveikatą, sąrašą ir darbuotojų sveikatos patikrinimo grafiką. Be kitų atvejų, neįgalųjų sveikata privalomai tikrinama jiems įsidarbinant ir pasikeitus jų darbo sąlygoms, o, vadovaujantis minėto įstatymo 38 straipsnio 2 dalimi, tik sveikatos priežiūros įstaigos išvada dėl neįgaliojo galimybės dirbti konkretų darbą yra privaloma darbdaviui ir darbuotojui. Kadangi išvadoje nurodyti rizikos veiksniai ne visais atvejais atitinka rizikos veiksnius, numatytus Tvarkos apraše, sprendžiant dėl darbuotojo galimybės dirbti konkretų darbą, tikslinga vadovautis gydymo įstaigos išduota pažyma. Pabrėžia, kad išvada dėl darbo pobūdžio ir sąlygų nesieja neįgalaus asmens darbingumo (dalyvumo) lygio su konkrečia darbo vieta ir konkrečiomis darbo sąlygomis. Darbuotojui, pateiktus išvadą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, darbdavys su šia išvada turėtų jį siųsti tikrintis sveikatą, nurodydamas konkrečius kenksmingus darbo aplinkos veiksnius, esančius konkrečioje darbo vietoje. Šeimos medicinos paslaugas teikiantis arba darbo medicinos gydytojas rinkdamas ligos anamnezę, vertindamas esamą ar buvusį darbo poveikį ir kenksmingus veiksnius dėl neįgaliojo galimybės dirbti konkretų darbą parašo išvadą, kuria turi vadovautis darbdavys.

Tvirtina, kad nėra jokio teisinio pagrindo Tarnybos (Agentūros) priimtų sprendimų panaikinimui, kadangi minėti Tarnybos (Agentūros) sprendimai priimti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis ir laikytini teisėtais ir pagrįstais.

Pareiškėjai ir atsakovei apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 67–70). Pareiškėja ir atsakovė prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka. Atsižvelgiant į tai, byla išnagrinėta rašytinio proceso tvarka.

Patikslintas skundas tenkintinas.

Byloje kilo ginčas dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimo Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio“ bei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“, teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja 2023 m. spalio 31 d. prašymu „Prašymas nustatyti negalią“ (toliau – ir Prašymas, b. l. 85) kreipėsi į Tarnybą, prašydama nustatyti darbingumo lygį.

Tarnybos Tauragės teritorinis skyrius 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio“ (minėta, toliau – ir 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimas, b. l. 96–97), atsižvelgdamas į pareiškėjos Prašymą, atliko pareiškėjos darbingumo lygio vertinimą. Minėtame sprendime nurodė, kad darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą, ir asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti kriterijus. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo 6 punktu, 1 priedo XVI skyriaus 83.3 punktu, remdamasis siuntime į Tarnybą Nr. E027 pagal TLK-10-AM nurodytomis diagnozėmis: (*duomenys neskelbtini*), nustatė 50 procentų bazinį darbingumo lygį. Minėtame sprendime nurodė, kad Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai įvertinti pagal užpildytą Klausimą, patvirtintą Kriterijų aprašo 2 priede. Įvertinus Klausimą, nustatyti 23 balai, kurie vadovaujantis Kriterijų aprašo 10 punktu, prilyginti koeficientui 1.0. Įvertinus medicininius bei asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijus, nustatytas 50 procentų darbingumo lygis. Darbingumo lygio terminas – nuo 2023 m. lapkričio 3 d. iki 2024 m. lapkričio 2 d. Nustatyta darbingumo lygio priežastis pagal tvarkos aprašo 27. l. ligos arba būklės punktą. Sprendimas priimtas 2023 m. lapkričio 29 d. darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-4588 pagrindu. Specialieji poreikiai nenustatyti, nes 2023 m. spalio 25 d. siuntime Nr. E027 ir kituose į Tarnybą pateiktuose medicininiuose dokumentuose pagal TLK-10-AM nurodytos diagnozės ir organizmo funkcijų sutrikimai neatitiko Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. AI-765/V-1530, 1 priede nurodytų Bazinio funkcionavimo lygmens kriterijų.

Pareiškėja 2023 m. gruodžio 13 d. skundu „Dėl tarnybos teritorinio skyriaus priimto sprendimo“ (toliau – ir Skundas, b. l. 104) kreipėsi į Tarnybos direktorių. Skunde nurodė, kad nesutinka su 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimu. Teigė, kad sveikatos pagerėjimo nuo ligos pradžios nejaučia. Iki šiol skauda krūtį, šoną, tirpsta ir tinsta galūnės. Negali kelti sunkumų, daryti smulkius buitines darbus, greitai pavargsta. Nuolatos vartoja vaistus, reabilituoja sveikatą lankydamasi baseine, masažuose ir kt. Dauguma namų ruošos darbų padeda atlikti vyras ir dukra. Mano, kad apklausa telefonu buvo atlikta paviršutiniškai, neįsigilinant į realią situaciją. Suteiktas darbingumo lygis procentais padidėjo, tačiau išvadoje dėl darbo pobūdžio ir sąlygų nurodyta daugiau darbo ribojimų lyginant su ankstesnių metų priimtais sprendimais.

Agentūros 2024 m. sausio 24 d. sprendimu Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“ (minėta, toliau – ir 2024 m. sausio 24 d. sprendimas, b. l. 106–108) nuspręsta iš dalies pakeisti 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą dėl termino ir 50 procentų darbingumo lygį dėl priežasties „ligos arba būklės“ nustatyti nuo 2023 m. spalio 31 d. iki 2024 m. spalio 30 d. Šiame sprendime nurodyta, kad pakartotinis pareiškėjos darbingumo lygio vertinimas atliktas remiantis byloje esančiais duomenimis, asmens sveikatos duomenimis, ikeltais į ESPBI IS paciento kortelę, ir 2023 m. lapkričio 10 d. teritorinio skyriaus vertintojams pačio asmens suteikta informacija apie jo gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime (įvertintas Klausimynas).

2024 m. sausio 24 d. sprendime nurodoma, kad medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vadovaujantis Kriterijų aprašo 4 punktu, vertinami atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumui įtaką darančias ligas, traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjęs surinktų medicininių dokumentų visumą, darbingumo lygio vertinimą atliko dėl E027 medicinos dokumento išrašo / 2023 m. spalio 25 d. siuntime į Tarnybą pagrindinėje diagnozėje ir gretutinėje (kitos / susijusios) diagnozėje nurodytų ligų pagal TLK-10 AM kodus: (*duomenys neskelbtini*) (remiantis 2023 m. spalio 6 d. neurologo konsultacijos išvada papildytas siuntimo į Tarnybą diagnozių sąrašas) ir vadovaudamasis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, asmeniui nustatė 50 procentų bazinį darbingumo lygį. Vertinant bazinį darbingumo lygį dėl (*duomenys neskelbtini*) (dėl diagnozės pagal TLK-10 AM kodą (*duomenys neskelbtini*), vadovautasi specializuotu Kriterijų aprašo 1 priedo XVI dalies 83.3 papunkčiu. Minėta

nuostata taikoma onkologinių ligų atveju. Bazinis darbingumas nustatomas įvertinus po taikyto gydymo išliekanti bendrą funkcinį sutrikimą: (*duomenys neskelbtini*). Bazinis darbingumo lygis, vadovaujantis pastaruoju papunkčiu, yra įvertintas 50 procentų bazinio darbingumo lygio verte. Taikytas minėtas papunktis, nes asmeniui nustatytas funkcinis sutrikimas dėl išliekančios būklės po taikyto kompleksinio gydymo (*duomenys neskelbtini*). Sveikatos būklė patvirtinta 2023 m. rugsėjo 27 d. chirurgo, 2023 m. spalio 6 d. neurologo konsultacijų išvados ir siuntimo duomenimis.

2024 m. sausio 24 d. sprendime paaiškinama, kad skirtingai nei 2022 m., tokio pobūdžio sveikatos funkcijos sutrikimas mažesne 35 procentų bazinio darbingumo lygio verte įvertinamas tuomet, kai sutrikimas atitinka Kriterijų aprašo 1 priedo XVI dalies 83.4 papunktį. Kadangi tokio sunkumo sveikatos funkcinis sutrikimas nėra diagnozuojamas, paminėtas kriterijus negali būti taikomas. Nagrinėjamoju atveju po taikyto aktyvaus specifinio gydymo pasiekta onkologinės ligos stabilizacija, nediagnozuota jokių komplikacijų su organų funkcijos nepakankamumu. 2024 m. sausio 24 d. sprendime, vadovaujantis Kriterijų aprašo 5 ir 6 punktais, nurodoma, kad nesant kitų funkcinio sutrikimų dėl kurių nustatytas 80 procentų ar mažesnis bazinis darbingumo lygis mažinantis koeficientas netaikomas, todėl asmeniui nustatomas 50 procentų bazinis darbingumas. Bazinis darbingumo lygis negali būti įvertintas mažesne procentine išraiška, nes anksčiau paminėti sveikatos funkciniai sutrikimai yra vertinami vadovaujantis Kriterijų aprašo 1 priedo punktais, kurie yra įvertinti konkrečiomis bazinio darbingumo lygio vertėmis ir kurios negali būti koreguojamos ar kitaip keičiamos.

Taip pat 2024 m. sausio 24 d. sprendime nurodoma, kad asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai, vadovaujantis Kriterijų aprašo 8 punktu ir Kriterijų aprašo 2 priedu, vertinami balais nuo 0 iki 4. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo 11 punktu, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius nurodė, kad Tarnybos teritorinio skyriaus užpildyto Klausimyno balų suma yra 23. Vadovaudamasis Kriterijų aprašo 10.3 papunkčiu, kai Klausimyno balų suma yra 23–67 balai, ji prilyginama koeficientui 1. Sprendimų kontrolės skyriaus specialistams įvertinus tai, kad teritorinio skyriaus vertintojo užpildyto klausimyno reikšmės atitinka siuntime ir su juo pateiktuose dokumentuose ir ESPBI IS identifikuotoje informacijoje, nurodytus funkcinis sutrikimus, o asmuo (jo atstovas) neišreiškė nesutikimo su įvertintu asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijumi, todėl pastarasis iš naujo nevertintas. Todėl 50 procentus padauginus iš koeficiento 1 ir suapvalinus, asmeniui nustatytas 50 procentų darbingumo lygis (darbingumo lygis = 50 x 1). Minėtame sprendime Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis NSIĮ įstatymo 2 straipsnio 11 punktu, pripažino asmenį neįgalioju. Taip pat nurodė, kad darbingumo lygio priežastis „ligos arba būklės“, nustatyta pagal Tvarkos aprašo 27.1 papunktį.

2024 m. sausio 24 d. sprendime nurodoma, kad 2022 m. lapkričio 25 d. nustatyto 35 procentų darbingumo lygio galiojimas pasibaigė 2023 m. lapkričio 2 d., o į teritorinį skyrių dėl negalios nustatymo asmuo kreipėsi nepasibaigus nustatytam terminui, t. y. 2023 m. spalio 31 d., todėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius nurodė, jog tikslinga keisti 2023 m. lapkričio 29 d. Tarnybos teritorinio skyriaus darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-4588 pagrindu priimtą 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą dalyje dėl nustatyto darbingumo lygio termino. Darbingumo lygį nustatė 1 metams, nuo 2023 m. spalio 31 d. iki 2024 m. spalio 30 d.

Sprendimų kontrolės skyrius pažymėjo, kad ribojimai ir rekomendacijos Tarnybos teritorinio skyriaus išduotoje išvadoje dėl darbo pobūdžio ir sąlygų suformuoti pagrįstai, atsižvelgiant į asmens funkcinis sutrikimus įtakojančias ligas. Paaškinu, kad dėl neįgalių asmenų ir asmenų, netekusių dalies darbingumo, galimybės dirbti konkretų darbą sprendžia šeimos medicinos paslaugas teikiantis arba darbo medicinos gydytojas, įvertinęs tyrimų rezultatus, konsultavusių kitų profesinių kvalifikacijų gydytojų išvadas bei kontraindikacijas. 2024 m. sausio 24 d. sprendime paaiškinama, jog asmens sveikatos priežiūrą atlieka ir visus su paciento sveikata susijusius klausimus sprendžia asmenį gydantis gydytojas. Dėl to, atlikdami vertinimą Agentūros specialistai vadovaujasi asmenį gydančio gydytojo parengtais mediciniais dokumentais, patvirtinančiais paciento savarankiškumą ribojančius sveikatos funkcinis

sutrikimus. Už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą atsako konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas.

Taip pat 2024 m. sausio 24 d. sprendime paaiškinama, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – darbingumo) lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo redakcija. Paskutinio vertinimo metu, vertinant darbingumo lygį, buvo pritaikyti iki 2023 m. gruodžio 31 d. galioję Kriterijų aprašo 1 priedo kriterijai, kurie, remiantis pateiktais mediciniais dokumentais, labiausiai atitinka dabartinį sveikatos funkcijos sutrikdymo sunkumą. Informuojama, kad pasikeitus sveikatos būklei (atsiradus naujų duomenų), asmuo (jo atstovas) turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą užpildymo ir medicininių dokumentų, patvirtinančių diagnozuotus sveikatos funkcinis sutrikimus, parengimo, kurie turėtų būti pateikti arba išsiųsti Agentūros teritoriniam skyriui dėl dalyvumo lygio vertinimo ir sprendimo priėmimo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas (*past.* nuo 2024 m. sausio 1 d. – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2023 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., minėta, toliau – ir NSIĮ), Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašas (minėta, toliau – ir Kriterijų aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.), Darbingumo lygio nustatymo tvarkos aprašas (minėta, toliau – ir Tvarkos aprašas), patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-479 (redakcija, galiojusi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.) ir kiti teisės aktai.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, įstaigos pavadinimas nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, toliau – ir Tarnyba) pagal kompetenciją dalyvauja formuojant ir įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos politiką dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio, specialiųjų poreikių, specialiųjų poreikių lygio, darbo asistento pagalbos poreikio nustatymo, neįgaliojo aprūpintojo skyrimo (NSIĮ 16 straipsnio 2 dalies 5 punktas). Atsakovei teisės aktais suteikta teisė nustatyti darbingumo lygį, jo priežastis, atsiradimo laiką, terminą (NSIĮ 18 straipsnio 1 dalis, 2 dalies 2 punktas). Darbingumo lygis įvertinamas procentais ir yra nustatomas asmenims nuo 18 metų iki senatvės pensijos (NSIĮ 20 straipsnio 1, 7 dalys). NSIĮ 2 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad darbingumo lygis – asmens pajėgumas įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją, įgyti naują profesinę kompetenciją arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygis nustatomas įvertinus asmens sveikatos būklę ir galimybes atlikti turimos kvalifikacijos darbus, įgyti naują kvalifikaciją ar dirbti darbus, nereikalaujančius profesinės kvalifikacijos po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir profesinės reabilitacijos bei specialiosios pagalbos priemonės (NSIĮ 20 straipsnio 4 dalis).

Vadovaujantis NSIĮ 20 straipsnio 6 dalimi, darbingumo lygis nustatomas remiantis asmenį gydančių gydytojų, profesinės reabilitacijos ir kitų specialistų pateiktais dokumentais. Nustatant darbingumo lygį turi teisę dalyvauti asmuo, kurio darbingumo lygis vertinamas <...>. Kriterijai ir tvarka, pagal kuriuos asmeniui nustatomas darbingumo lygis nustatyti Kriterijų ir Tvarkos aprašuose (NSIĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Kriterijų aprašas apibrėžia kriterijus, kuriais vadovaujantis nustatomas darbingumo lygis, bei jų taikymą (Kriterijų aprašo 1 punktas). Asmens darbingumo lygis nustatomas vertinant Kriterijų aprašo 3 punkte nurodytus šiuos kriterijus: medicininius, t. y. asmens bazinį darbingumą (Kriterijų aprašo 1 priedas); asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti (Kriterijų aprašo 2 priedas). Pagal minėtą aprašą medicininiai kriterijai, t. y. bazinis darbingumas, vertinamas atsižvelgiant į asmens sveikatos būklę bei į visas jo darbingumą įtakančias ligas ar traumas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo

funkcinius sutrikimus (Kriterijų aprašo 4 punktas). Bazinis darbingumas vertinamas procentais nuo 0 iki 100. Gauti bazinio darbingumo procentai negali būti mažesni už 0 ir didesni už 100 (Kriterijų aprašo 7 punktas). Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti kriterijai vertinami balais nuo 0 iki 4, atsižvelgiant į asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniame gyvenime, dirbti, panaudoti turimą profesinę kvalifikaciją ar įgyti naują bei būti savarankiškam. Asmens veikla ir gebėjimas dalyvauti vertinami užpildžius Klausimyną. Gauti Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimyno balai prilyginami koeficientams. Apskaičiuojant asmens darbingumo lygį, bazinio darbingumo procentai dauginami iš Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti koeficiento (Kriterijų aprašo 8–11 punktai).

Tvarkos aprašas reglamentuoja dokumentų, reikalingų darbingumo lygiui nustatyti, pateikimą, darbingumo lygio, termino, atsiradimo laiko, priežasties nustatymą, pakartotinį darbingumo lygio vertinimą (Tvarkos aprašo 1 punktas). Tvarkos aprašo 6.1 punktas apibrėžia, kad bazinis darbingumas – asmens darbingumo lygis, nustatytas vadovaujantis medicininiais kriterijais. Darbingumo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalu (Tvarkos aprašo 11 punktas). Minėto Tvarkos aprašo 12.6 punkte nustatyta, jog darbingumo lygis nustatomas asmeniui nedalyvaujant, kai darbingumo lygis vertinamas pakartotinai. Šiame papunktyje nustatyta atveju Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas pildomas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindinamas susisiekus elektroninių ryšių priemonėmis. Asmuo gali būti pakviestas atvykti į Tarnybą dalyvauti pakartotinai vertinant jo darbingumo lygį, jei pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Tai, kad Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas užpildytas ir su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas supažindintas elektroninių ryšių priemonėmis, pažymima Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pastabose. Šio papunkčio nuostatos netaikomos, jei asmuo ar jo atstovas išreiškia norą (raštu arba žodžiu) atvykti į Tarnybą dalyvauti pildant Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyną. Taigi pastaroji teisės norma tiesiogiai siejama su asmens, kurio darbingumo lygis yra vertinamas, teise būti supažindintam su darbingumo lygio nustatymo tvarka, kriterijais, Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti pildant klausimyną ir vertinant asmens darbingumo lygį, bei priimtu Tarnybos sprendimu (Tvarkos aprašo 43.3 punktas).

Išdėstytas teisinis reglamentavimas reiškia, jog darbingumo lygio vertinimas yra kompleksinis asmens sveikatos funkcinių sutrikimų ir psichosocialinių faktorių vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinių sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo pajėgus įgyvendinti anksčiau įgytą profesinę kompetenciją ar įgyti naują arba atlikti mažesnės profesinės kompetencijos reikalaujančius darbus. Darbingumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Tarnybą, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais ir paties asmens pateikiama informacija.

Lietuvos vyriausiais administracinis teismas yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (šiuo atveju Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Tarnyba (nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) atliko pagal realią pareiškėjo sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentinga patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjo darbingumo lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019).

Minėta, kad pareiškėja Skundu kreipėsi į atsakovę, nurodydama, kad nesutinka su 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimu dėl darbingumo lygio vertinimo. Taip pat manydama, kad apklausa telefonu (*past.* Klausimyno pildymas) buvo atlikta paviršutiniškai, neišsigilinant į realią situaciją.

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad atsakovė nesilaikė Tvarkos aprašo 12.6 papunktyje nustatytos pareigos atlikti visapusišką ir objektyvų aplinkybių ištyrimą vertinant pareiškėjo darbingumo lygį. Kaip matyti iš Tarnybos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-3701 (toliau – ir Aktas, b. l. 112–115) 24 punkto duomenų, pareiškėjos darbingumo lygis buvo vertinamas tik pagal: 24.1 – Siuntimo į Tarnybą duomenis; 24.4 – Specialistų, konsultantų išvadas. Skundžiamame 2024 m. sausio 24 d. sprendime nurodyta, kad pakartotinis pareiškėjos darbingumo lygio vertinimas atliktas remiantis byloje esančiais duomenimis, asmens sveikatos duomenimis, įkeltais į ESPBI IS paciento kortelę, ir 2023 m. lapkričio 10 d. teritorinio skyriaus vertintojams pačio asmens suteikta informacija apie jo gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime (įvertintas Klausimynas). Pažymėtina, kad pagal Kriterijų aprašo 11 punktą, Klausimyno rezultatai yra reikšmingi apskaičiuojant darbingumo lygį, t. y. bazinio darbingumo procentai dauginami iš Klausimyne surinktų balų, kurie prilyginami koeficientams. Be to, pareiškėja Agentūrai pateiktame skunde teigė, kad apklausa telefonu (Klausimyno pildymas) buvo atlikta paviršutiniškai, neįsigilinant į realią situaciją.

Lietuvos vyriausiais administracinis teismas yra pažymėjęs, kad Tarnyba (Agentūra), pakartotinai nagrinėdama klausimą, priskirtą šios institucijos kompetencijai, nors ir pagal asmens skundą, privalo ne tik tikrinti Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir spręsti klausimą dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo, kaip yra įsakmiai nustatyta jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Tvarkos aprašas nustato Tarnybos kompetenciją pagal asmens skundą atlikti pakartotinį darbingumo lygio vertinimą bei įtvirtina konkrečias Tarnybos funkcijas. Taigi Tarnyba ne tik tikrina Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimo pagrįstumą, bet kartu ir pakartotinai nagrinėja šios institucijos kompetencijai priskirtą klausimą – dėl pakartotinio darbingumo lygio vertinimo (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje eA-778-525/2017).

Pagal Kriterijų aprašo 3 punktą, Klausimynas yra vienas iš kriterijų, kuris vertinamas nustatant asmens darbingumą. Tvarkos aprašo 12.6 papunktis nenumato išimčių, kuomet Klausimynas gali būti nepildomas. Priešingai, atsakovei yra pareiga nustatant darbingumo lygį, be kitų nustatytų kriterijų, vertinti ir pildyti Klausimyną visais pakartotinio darbingumo vertinimo atvejais ir su jo rezultatais supažindinti asmenį, kurio darbingumo lygis vertinamas. Nors minėtas Tvarkos aprašo punktas nenustato pareigos asmeniui, kai jo darbingumo lygis vertinamas pakartotinai, dalyvauti Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimyno pildyme, tačiau su jo rezultatais asmuo ar jo atstovas privalo būti supažindinamas, arba asmuo gali būti pakviestas atvykti į Tarnybą ir dalyvauti, jei pildant Klausimyną elektroninių ryšių priemonėmis kyla abejonių dėl asmens ar jo atstovo teikiamos informacijos teisingumo. Taigi byloje nėra duomenų apie tai, jog pareiškėja būtų pakartotinai įvertinta Tarnybos Klausimyno pagrindu (pvz., nuotoliniu elektroninio ryšio priemonėmis ar atvykus į įstaigą). Šią aplinkybę, kaip minėta, patvirtina ir pati atsakovė 2024 m. sausio 24 d. sprendime bei Komisijai pateiktame atsiliepime. Be to, kaip byloje nustatyta, priimant 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą teritoriniame skyriuje, Klausimynas buvo pildytas telefonu, nedalyvaujant pačiai pareiškėjai ir kaip pareiškėja nurodo, apklausiant paviršutiniškai. Kaip matyti iš pareiškėjos 2023 m. gruodžio 13 d. skundo Tarnybai (Agentūrai), jau tuo metu pareiškėja skunde akcentavo, kad jos apklausa telefonu buvo paviršutiniška, neįsigilinta į realią situaciją (b. l. 15–16). Tačiau nepaisant to, jog pareiškėja iš esmės ginčijo Klausimyno pildymą telefonu bei jo rezultatus, Agentūra, turėdama pareigą iš naujo pildyti Klausimyną, jo nepildė ir iš naujo pareiškėjos neapklausė. Agentūra skundžiamame 2024 m. sausio 24 d. sprendime kaip tik rėmėsi Klausimynu (pildytu priimant teritorinio skyriaus sprendimą), su kuriuo rezultatais pareiškėja nesutiko ir juos ginčijo. Šių aplinkybių visuma leidžia Komisijai daryti išvadą, jog atsakovė nesilaikydama Kriterijų ir Tvarkos aprašuose nustatytos procedūros pakartotinio pareiškėjos darbingumo lygio vertinimo metu negalėjo priimti teisėto ir pagrįsto 2024 m. sausio 24 d. sprendimo.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalis numato, jog administracinis sprendimas turi būti motyvuotas bei pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis ar kitomis administraciniam

sprendimui įtakos turėjusiomis aplinkybėmis (5 ir 6 papunkčiai). Šios normos sietinos su viešojo administravimo subjekto veiklai keliamu įstatymo viršenybės principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektų veikla atitiktų VAI išdėstytus teisinius pagrindus, o administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (VAI 3 straipsnio 1 dalies 4 punktą). Be to, atsakovė kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (žr., pvz., Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose. Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimančios administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai, išaiškinti visas klausimui spręsti reikšmingas aplinkybes, išklausyti asmenis, kurių atžvilgiu yra priimami administraciniai sprendimai (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-5184-575/2019), taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 4 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-134/2012, 2013 m. kovo 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-708/2013, 2014 m. balandžio 22 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-816/2014 ir kt.).

Atsižvelgiant į išdėstytą, sprendžiama, jog skundžiamas 2024 m. sausio 24 d. sprendimas priimtas pažeidžiant VAI 3 straipsnyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principą, gero viešojo administravimo principą, Kriterijų aprašo 3 punktą bei Tvarkos aprašo 12.6, 43.3 punktus, neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintų administraciniams sprendimams keliamų reikalavimų, turėjusių užtikrinti visapusišką skundo pagrindą sudariusių aplinkybių ištyrimą ir vertinimą. Nagrinėjamoje byloje nustatytas esminis 2024 m. sausio 24 d. sprendimo priėmimo procedūros pažeidimas, kuris turi įtaką ne tik šio sprendimo, bet ir 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimo pagrįstumui ir teisėtumui, todėl laikytina, jog yra pagrindas pripažinti minėtus sprendimus neteisėtais ir juos panaikinti. Nustatius, kad yra teisinis pagrindas panaikinti sprendimus dėl pažeistos procedūros, kiti pareiškėjos skundo argumentai plačiau neanalizuojami.

Tenkinus reikalavimą dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimo Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“ bei Tarnybos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimo Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio“ panaikinimo, yra pagrindas tenkinti ir išvestinį patikslinto skundo reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, t. y. įpareigoti atsakovę atlikti pakartotinį pareiškėjos darbingumo lygio vertinimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

B. J. patikslintą skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tenkinti.

Panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės teritorinio skyriaus 2023 m. lapkričio 29 d. sprendimą Nr. STS-7821 „Dėl darbingumo lygio“.

Panaikinti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. sausio 24 d. sprendimą Nr. SS-265 „Dėl B. J. darbingumo lygio“.

Įpareigoti atsakovę Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atlikti pakartotinį B. J. darbingumo lygio vertinimą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskūsti Regionų administracinio teismo Klaipėdos rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Evaldas Ambrozaitis

Komisijos narės

Vilija Astrauskienė

Inga Drąsutavičienė